

‘המדינה האסלאמית’: ארגון עשיר – מדינה ענייה

שמואל אבן וכרמית ולנסי

מאמר זה עוסק בהיבטים הכלכליים של ‘המדינה האסלאמית’. במאמר מוצגות הערכות לגבי מקורות ההכנסה וההוצאה שלה, לגבי המאמץ הכלכלי שהיא עושה להקמת מדינה של ממש, ולגבי הלוחמה הכלכלית שמנהלת הקואליציה הבינלאומית הפועלת נגדה.

ההיבט הכלכלי בהתפתחות ‘המדינה האסלאמית’

מקורה של ‘המדינה האסלאמית’ (דאע”ש) בעיראק, בשנת 2003. דאע”ש היה איגוד של קבוצות אסלאמיות סוניות סלפיות ג’האדיות שפעל נגד הקואליציה המערבית שלחמה במדינה, וזאת באמצעות טרור. בשנת 2004 הצטרף לארגון אל-קאעדה העולמי, ובשנת 2006 הגיע לעצמאות כלכלית. את פעילותו בעיראק הוא מימן באמצעות הברחות נפט ופעולות פליליות אחרות, בנוסף על התרומות שקיבל מגורמים סוניים במפרץ הפרסי.¹ מצבו הכלכלי האיתן של דאע”ש היה בין הגורמים שחיזקו את הנהגתו אל מול אל-קאעדה העולמי ואפשרו לו להתפשט במזרח התיכון.

לאורך השנים התגלעו חילוקי דעות בין הנהגת אל-קאעדה ובין שלוחתו בעיראק. חילוקי דעות אלה הגיעו לשיא ב-2013, בעקבות רצון דאע”ש להרחיב את פעילותו לסוריה. הנהגת אל-קאעדה, שהקימה שנה קודם לכן את ג’בהת א-נוסרה – שלוחתה הרשמית בסוריה – החליטה בפברואר 2014 לנתק את הקשר עם דאע”ש.

ביוני 2014 הכריז דאע”ש על הקמת “ח’ליפות עצמאית” (‘המדינה האסלאמית’) בשטחים שבשליטתו בעיראק ובסוריה. ההערכות באשר לסך האוכלוסייה הנמצאת תחת שליטת ‘המדינה האסלאמית’ משתנות בהתאם להגדרת מרחב השליטה שלה. ההערכה המרחיבה אומדת את סך האוכלוסייה בשטחים אלה בשמונה מיליון נפש, והמצומצמת יותר – המתייחסת לאוכלוסייה הנמצאת תחת שליטתה הישירה של ‘המדינה האסלאמית’ – מוערכת בחמישה מיליון נפש.² לשם השוואה, אוכלוסיית עיראק כולה מונה כ-33 מיליון נפש ואוכלוסיית סוריה – כ-18 מיליון נפש.

מלבד בסוריה ובעיראק, יש ל'מדינה האסלאמית' שלוחות במדינות אחרות: מצרים, לוב, ניגריה ועוד, וכן פעילים ותומכים ברחבי העולם. מדובר בארגונים מקומיים שזיקתם ל'מדינה האסלאמית' מתבטאת בנאמנות אידאולוגית, אך לא בשלוחות ממש, שמטבען מהוות נטל כלכלי על קופתה.

ייחודה של 'המדינה האסלאמית', שהוגדרה כ"ארגון הטרור העשיר בעולם", טמון בין היתר בעצמאותה הכלכלית, קרי ביכולתה לייצר זרם הכנסות משמעותי ומגוון, אשר מאפשר לה לממן את פעילותה הארגונית מבלי להיות תלויה במקורות מימון חיצוניים (כפי שתלויים למשל אל-קאעדה וחזבאללה). המשאבים הכלכליים שבידי 'המדינה האסלאמית' מאפשרים את התפשטותה המהירה והתפשטות זו מאפשרת לה להשתלט על משאבים כלכליים נוספים.

הכנסות 'המדינה האסלאמית'

מאז 2014 הצליחה 'המדינה האסלאמית' להשתלט על נכסים כלכליים בעיראק ובסוריה, בהם בארות נפט ושדות גז, תעשיות מלט, פוספטים, שדות חקלאיים ומאגרי מזון.³ ברשותה כספים שגולה מבנקים עיראקיים, נשק וציוד שלל שלקחה מצבאות עיראק וסוריה, כלי רכב ומבנים. 'המדינה האסלאמית' גם גובה מסים שונים, דמי סחיטה וכופר. היא אף זוכה לתרומות מגורמים פרטיים ומאגודות אסלאמיות במזרח התיכון ובאירופה.⁴ בנוסף, פורסם כי 'המדינה האסלאמית' עוסקת בסחר בנשים, בסמים ובעתיקות, ואפילו באברי אדם.⁵

קיימת תודותיות גבוהה בסך ההכנסות של 'המדינה האסלאמית' ובהתפלגותן בין מקורות ההכנסה השונים. לפי פרסום ממאי 2015, גורם מקצועי בממשל האמריקאי מעריך שמדובר בסכום שנתי העולה על שני מיליארד דולר.⁶ שר החוץ הצרפתי, לורן פביוס, ציין באוגוסט 2014 כי צרפת מעריכה שבידי 'המדינה האסלאמית' יש סכום של כמה מיליארדי דולר. הוא התייחס לגיוס תרומות שלה בחו"ל וציין כי מדינות המערב והמזרח התיכון חייבות להסכים על צעדים שיגבילו את משאביה הכספיים.⁷

אנרגיה

נכון לספטמבר 2014, 'המדינה האסלאמית' שלטה בשדות נפט שהפיקו כ-120 אלף חביות נפט ביום, עם הכנסה יומית של שלושה עד שישה מיליון דולר.⁸ זו אמנם כמות קטנה ביחס לסך תפוקת הנפט בעיראק (3.3 מיליון חביות ביום בממוצע בשנת 2014), אך משמעותית עבורה.⁹ יצוין כי גורמים סוריים, לרבות משטרו של בשאר אל-אסד, נאלצים לקנות מ'המדינה האסלאמית' נפט מדי יום, על אף מצב הלחימה השורר בין הצדדים. בנוסף, 'המדינה האסלאמית' שולטת ב-45 אחוזים מעתודות הגז בסוריה,

בלא יכולת להפיק מהם גז (לפחות בשלב הזה), וכן בארבע תחנות כוח בסוריה, עם סך תפוקה פוטנציאלית של 2.3 אלפי מגה וואט.¹⁰

פעילותה של הקואליציה בראשות ארצות הברית נגד 'המדינה האסלאמית', ובכלל זה נגד מקורותיה הכלכליים, החלה ברבעון האחרון של שנת 2014. אחת מתוצאותיה הבולטות הייתה ירידה בהכנסותיה של 'המדינה האסלאמית' מנפט. במסגרת זו נפגעו מתקני הפקת הנפט ובית זיקוק בתחום שליטתה. בנוסף לכך, מאז אוגוסט 2014 חלה ירידה של יותר מ-50 אחוזים במחירי הנפט בעולם, דבר המשפיע כמובן גם על המחירים הזולים ממילא שבהם מוכרת 'המדינה האסלאמית' את הנפט שהיא מפיקה. בעקבות כל אלה, הכנסותיה מנפט פחתו לכמיליון דולר ביום, והן תמשכנה לרדת ככל שתצלחנה מתקפות הקואליציה.¹¹

הפער בין משאבי הנפט הגדולים בדרום-עיראק לבין משאבי צפון המדינה ימשיך להוות את אחד מגורמי העימות בין 'המדינה האסלאמית' ובין המשטר בבגדאד, השולט כיום בעיקר על המרחב השיעי בדרום המדינה. לעומת זאת, כמות הנפט בסוריה היא קטנה יחסית ומצויה בעיקר במחוז דיר א-זור שבמזרח המדינה.

המסים והסחיטה

'המדינה האסלאמית' מגדילה את הכנסותיה באפיק המסים והסחיטה. אפיק זה מבטיח זרם הכנסה שוטף, בשונה מהשלל, שהוא משאב מתכלה, ומההכנסות מהפקת הנפט שנפגעו בעקבות הפעולות האוויריות של קואליציה הבינלאומית. אולם, גם בתחום זה פוטנציאל הסחיטה מוגבל ליכולת האוכלוסייה לשלם בתנאים כלכליים קשים.

בין המסים הבולטים שגובה 'המדינה האסלאמית' ניתן למנות את מס ההכנסה. פקידי הממשל העיראקי הנמצאים בתחום שליטתה של 'המדינה האסלאמית' משלמים לה עד 50 אחוזים משכרם (הכנסה הנאמדת ב-300 מיליון דולר ב-2014), וחברות משלמות מס הכנסה של עד 20 אחוזים על חוזים והכנסות.¹² כמו כן, דווח על מיסוי של מעבר סחורות ועל "דמי שירות והגנה" (משפחות שילדיהן לא התגייסו ל'מדינה האסלאמית' משלמות כפליים). משפחות המעוניינות להגר לחו"ל דרך טורקיה נדרשות לשלם כופר בסך 8,000 דולר לנפש.¹³ בנוסף לכך, נגבים דמי סחיטה וכופר, כולל גביית דמי חסות (ג'זיה – מס גולגולת) ממיעוטים, ביניהם נוצרים, וסחיטת כספים ממשפחות של בני ערובה שהוחזקו בידי 'המדינה האסלאמית' ושחררו בתמורה לכופר.

לפי הערכה, סך המס ודמי הסחיטה ש'המדינה האסלאמית' גבתה בשנת 2014 הגיע להיקף של כ-600 מיליון דולר. היקף הכספים שנשדדו מבנקים עיראקיים נאמד בכ-500 מיליון דולר¹⁴ – מקור הכנסה חד-פעמי בגבולות הכיבוש הקיימים.

משאבי המים

למרות תשומת הלב הרבה הניתנת למשאבי הנפט שבשליטת 'המדינה האסלאמית', יש לשליטתה במקורות המים תפקיד חשוב יותר בהתפשטותה. 'המדינה האסלאמית' כולה, על תושביה, ממוקמת במרחב שבין הנהרות פרת וחידקל, שעיראק וסוריה תלויות בהם לשתייה, לתעשייה, להפקת נפט, לחקלאות ולייצור חשמל.

השליטה במים משמשת את 'המדינה האסלאמית' למאבק במשטר בבגדאד ובתומכיו ולשעבוד האוכלוסייה בשטחים שנכבשו. ב-2014–2015 כבשה 'המדינה האסלאמית' סכרים בעלי חשיבות אסטרטגית במעלה הנהרות וחסמה תנועת מים לאזורים שבתחום הממשלה, בהם הערים כרבלא ונג'ף השיעיות. במקרים מסוימים היא אף הציפה שטחים באמצעות שחרור מופז של מים, בין היתר לצרכים צבאיים. בסוריה כבשה 'המדינה האסלאמית' את סכר טבקה ואת אגם אסד על נהר פרת, המספקים חשמל לעיר חלב, עבורו היא גובה תשלום.¹⁵

הוצאות 'המדינה האסלאמית'

ההוצאות העיקריות של 'המדינה האסלאמית' הן על שכר ופעילות שוטפת. היא מעסיקה עשרות אלפי פעילים בסוריה ובעיראק.¹⁶ נראה ש'המדינה האסלאמית' מנצלת את המצוקה הכלכלית של האוכלוסייה המקומית כדי להרחיב, מרצון או בכפייה, את מעגל פעיליה ותומכיה באמצעות הטבות כלכליות.

הוצאות השכר הן כנראה רכיב הוצאה הגדול ביותר של 'המדינה האסלאמית', והן נאמדו בחמישה עד עשרה מיליון דולר בחודש. בשנת 2014 הציעה 'המדינה האסלאמית' ללוחמים בסוריה שכר חודשי של 200–300 דולר לפעיל, בתוספת מענק לכל ילד ומימון לנשות הלוחמים – שכר הגבוה מזה שמציע לחבריו ארגון אחר הפועל בסוריה, ובוודאי מדמי הקיום שמעניקים ארגונים הומניטריים לפליטים.¹⁷ מפקדים 'במדינה האסלאמית' מקבלים שכר גבוה יותר, ברום במהלך שנת 2015 חלה ירידה חדה בשכר שמציע הארגון לפעילים – עד כדי מחצית. כל אחד ממרכיבי ההוצאה האחרים הוא נמוך יותר, משום ש'המדינה האסלאמית' מתבססת על ביזה ושלל של ציוד צבאי ואזרחי ועל הפקעת קרקעות ותשתיות. עלויות פעולות הטרור של 'המדינה האסלאמית' בחו"ל אינן משמעותיות.

אומדן סך הוצאות הכספים של 'המדינה האסלאמית' לשנת 2015 הוא בסדר גודל של מספר מאות מיליוני דולר. הוצאות אלו נמוכות משמעותית מסך הכנסותיה של 'המדינה האסלאמית', כמצוין לעיל.

הקמת המשק של 'המדינה האסלאמית'

מימוש החזון להקמת מדינה (ח'ליפות עצמאית), הנושאת באחריות לגורל האוכלוסייה בתחומה, מהווה אתגר יוצא דופן לישות טרור הנתונה בעימות קשה עם הקהילה הבינלאומית. עם זאת, חזון זה של 'המדינה האסלאמית' מקבל ביטוי מעשי בפעולותיה, הכוללות הקמת משרדי פנים ואוצר, משטרה, רשויות סעד ורווחה, בתי ספר (ותכניות לימוד) ואף מאפיות.¹⁸ 'המדינה האסלאמית' חותרת למשול בכל מקום שאותו היא כובשת, ובמסגרת זו היא מטפלת באספקת השירותים לאוכלוסייה המקומית, כמו מים, דרכים ומערכת משפט.¹⁹

'המדינה האסלאמית' כופה באכזריות את שלטונה על תושבי השטחים שכבשה, על בסיס פרשנותה הדקדקנית את חוקי השריעה. לכך עשויה להיות השפעה מצמצמת על הפעילות הכלכלית באזורים הכבושים, כגון ירידה בתעסוקת נשים,²⁰ ירידה בהשקעות, בסחר החוץ ועוד. גם המסים שגובה 'המדינה האסלאמית' הינם תוצאה של סחיטה של אוכלוסייה ולא של אמנה חברתית מהסוג שעליה מבוססת מדינה. בהקשר זה יצוין כי 'המדינה האסלאמית' עושה שימוש במונח "צדקה", ולא במונח מסים, כדי להעניק ממד אסלאמי לגיטימי לגביית הכספים.²¹

בנובמבר 2014 הציגה 'המדינה האסלאמית' מערכת מטבעות חדשה: מטבעות "פולוס" מנחשת בערכים של עשר ועשרים (כ-6 ו-12 סנט אמריקאי בהתאמה), מטבעות "דרהם" מכסף בערכים של "דרהם" אחד (שווה ערך לכדור אמריקאי), חמישה "דרהם" ועשרה "דרהם"; מטבע מזהב בערך של "דינאר" אחד (כ-160 דולר אמריקאי) ומטבע של חמישה "דינארים".²² באוגוסט 2015 חשפה 'המדינה האסלאמית' את תהליך ייצור המטבעות הזהב והכסף החדשים. ככל הנראה, במטבעות כבר נעשה שימוש באזורים בשליטתה בסוריה ובעיראק.²³

הכנסותיה של 'המדינה האסלאמית' במצבה הנוכחי גדולות מעבר לצרכיה הארגוניים הישירים, אבל קטנות מכדי לממן את ההוצאות הדרושות לקיום שוטף של מדינה בעלת מיליוני תושבים על מנגנוניה. ברם, ממשלת עיראק, השוללת כל פגיעה בריבונותה על מרחב עיראק, מממנת גם מנגנוני ממשל בתחום שליטתה של 'המדינה האסלאמית' בעיראק, וכך מאפשרת את תפקודם.²⁴ 'המדינה האסלאמית', מצדה, גובה כאמור מסים מהשכר הממומן מכספים אלה.

הלוחמה הכלכלית של הקואליציה הבינלאומית ב'מדינה האסלאמית'

'המדינה האסלאמית' ניצבת מול מערכה של קואליציה בינלאומית, הכוללת לוחמה צבאית וכלכלית. אסטרטגיית הלוחמה הכלכלית של הקואליציה נשענת על מספר מאמצים עיקריים: פגיעה באש בתפקוד של נכסים כלכליים הנמצאים בתחום שליטתה של 'המדינה האסלאמית', כגון מתקני הנפט; פיקוח מוגבר על תנועת משאבים וכספים אל

ומחוץ לשטחים שבשליטת 'המדינה האסלאמית', בסיוע טורקי וכורדי; פגיעה במערכת הפיננסית של 'המדינה האסלאמית'. בכלל זה שיבוש המערכת הפיננסית הפנימית שלה באמצעות זיהוי הפעילים העוסקים בכך ופגיעה בהם, ובידוד 'המדינה האסלאמית' בתוך עיראק ומחוץ לה. אחד המאמצים מכוון למנוע ממנה יכולת להשתמש במוסדות פיננסיים לניהול ולהעברות כספים בעיראק, בסוריה, בטורקיה בירדן ובמקומות אחרים. מאמץ נוסף הוא לפגוע בגיוס כספים על ידי 'המדינה האסלאמית', בעיקר מתורמים זרים. בתוך כך פועלת הקואליציה לחשיפת רשתות חיצוניות המשמשות את 'המדינה האסלאמית' בתחום הפיננסי והרכש. ככל שתקיפות הקואליציה בשטחי 'המדינה האסלאמית' תימשכנה, כך תאלץ 'המדינה האסלאמית' להסתמך על רשתות חיצוניות אלו כדי לייבא משאבים וציוד.²⁵

הקואליציה הבינלאומית נזהרת שמאמציה אלה לא יפגעו ביעדים שבשליטת 'המדינה האסלאמית' באופן שיסב נזק הומניטרי או אקולוגי. זהו האילוץ המשמעותי ביותר של הקואליציה במערכה נגד 'המדינה האסלאמית' בתחום הכלכלי.

סיכום ומשמעויות

המשאבים שבידי 'המדינה האסלאמית' מספיקים די והותר למימון הפעילות הצבאית שלה ואף להחלת טווח מסוים של משילות בשטחים עליהם השתלטה. אולם, המעבר למתכונת של מדינה מבוססת ומתפקדת לאורך זמן מחייב הכנסות שוטפות גדולות הרבה יותר. אם 'המדינה האסלאמית' תצליח להשתלט על משאבי הנפט בדרום-עיראק ולסחור בהם (והקואליציה הבינלאומית לא תמנע זאת), תהיה זאת קפיצת מדרגה גדולה ביכולותיה הכלכליות. לעומת זאת, הפסקת התפשטותה, ואף התכווצותה, או המשך פגיעה בנכסיה וניצול מלא של מלאי הביזה על ידיה, יפגעו משמעותית ביכולותיה אלו. שליטת 'המדינה האסלאמית' בסכרי המים, החיוניים לכל עיראק, מהווה יתרון אסטרטגי גדול עבורה. יתרון זה מאפשר לה להשפיע מהותית, מוחשית ותודעתית, הן בתחומים הנמצאים בשליטתה והן מחוץ להם. זהו סיכון גדול למשטר בבגדאד ולאוכלוסייה הנאמנה לו.

נוכח חשיבותו של הגורם הכלכלי בתפקוד 'המדינה האסלאמית', נראה שהקואליציה הבינלאומית תמשיך להשקיע מאמצים ולשכלל אותם בניסיון להסב פגיעה כלכלית משמעותית ל'מדינה האסלאמית' ולהצר את יכולותיה. היא תעשה זאת תחת אילוץ משמעותי של הצורך לצמצם עד כמה שניתן את הפגיעה באוכלוסייה המקומית.

הערות

Jean-Charles Brisard and Damien Martinez, "Islamic State: The Economy-Based Terrorist Funding," Thomson Reuters, October 2014, <https://risk.thomsonreuters.com/sites/default/files/GRC01815.pdf>

- James Fromson and Steven Simon, "ISIS: The Dubious Paradise of Apocalypse Now," *Survival*, May 11, 2015, <https://www.iiss.org/en/publications/survival/sections/2015-1e95/survival--global-politics-and-strategy-june-july-2015-b48d/57-3-02-fromson-and-simon-02f4>
- Brisard and Martinez, "Islamic State: The Economy-Based Terrorist Funding".
- Nour Malas and Maria Abi-Habib, "Islamic State Economy Runs on Extortion, Oil Piracy in Syria, Iraq," *The Wall Street Journal*, August 28, 2014, <http://www.wsj.com/articles/islamic-state-fills-coffers-from-illicit-economy-in-syria-iraq-1409175458>
- "למכירה: לב וכבד תוצרת דאע"ש", פז"ס, 21 בדצמבר, 2014, <http://www.mako.co.il/pzm-magazine/Article-c9735393eac6a41006.htm>
- John Hall, "Are ISIS earning more than \$2billion a year? New study of terror group's income suggests previous estimates are far too low," *Mail Online*, March 20, 2015, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3003919/Are-ISIS-earning-2billion-year-New-study-terror-group-s-income-suggests-previous-estimates-far-low.html>
- "לדאע"ש יש כיום כמה מיליארדי דולר שמגיעים מתורמים בקטאר", כלכליסט, 28 באוגוסט, <http://www.calcalist.co.il/articles/0,7340,L-3639007,00.html>, 2014
- יואב זיתון, "בכיר באמ": 'רק 8 מחותמי המכתב ב־8200 היו חשופים לשיחות חסויות', Ynet, 17 בספטמבר, 2014, <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4572229,00.html>
- Al-Arabiya News, "Experts: ISIS makes up to \$3 million daily in oil sales," *Al-Arabiya*, August 28, 2014, <http://english.alarabiya.net/en/perspective/analysis/2014/08/28/Experts-ISIS-makes-up-to-3-million-daily-in-oil-sales.html>
- BP Statistical Review of World Energy 2015, June 2015, <https://www.bp.com/content/dam/bp/pdf/energy-economics/statistical-review-2015/bp-statistical-review-of-world-energy-2015-full-report.pdf>
- זיתון, "בכיר באמ": 'רק 8 מחותמי המכתב ב־8200 היו חשופים לשיחות חסויות'.
- Michal R. Gordon and Eric Schmitt, "U.S. Steps Up Its Attacks on ISIS-Controlled Oil Fields in Syria," *The New York Times*, November 12, 2015, <http://www.nytimes.com/2015/11/13/us/politics/us-steps-up-its-attacks-on-isis-controlled-oil-fields-in-syria.html>
- Sarah Almuktar, "ISIS Finances Are Strong," *The New York Times*, May 19, 2015, <http://www.nytimes.com/interactive/2015/05/19/world/middleeast/isis-finances.html>
- "למכירה: לב וכבד תוצרת דאע"ש", פז"ס, 21, דצמבר, 2012.
- Almuktar, "ISIS Finances Are Strong".
- הדס ממן, "בין משק המים לנשק המים", *MiddleNews*, 14 ביוני, 2015.
- זיתון, "בכיר באמ": 'רק 8 מחותמי המכתב ב־8200 היו חשופים לשיחות חסויות'.
- Lina Khatib, "The Human Dimension of Life Under the Islamic State," Carnegie Middle East Center, March 4, 2015, <http://carnegie-mec.org/2015/03/04/human-dimension-of-life-under-islamic-state>
- Charles C. Caris, Samuel Reynolds, "ISIS Governance in Syria," *Middle East Security Report*, No. 22, Institute for the Study of War, July 2014.
- Hannah Fairfield, Tim Wallace and Derek Watkins, "How ISIS Expands," *The New York Times*, may 21, 2015.
- דאע"ש קורא לנשים להישאר בבתים. כפי שפרסם במסמך רשמי המכונה "מסמך העיר" באירקה:

- "הסתגרו בחצר הנשים, אלא אם כן יש צורך ביציאה, כך נהגו אימהות המאמינים, חברי הנביא",
13 ביוני 2014,
<http://en.abna24.com/service/iraq/archive/2014/06/13/615736/story.html>
- Birke Sarah, How ISIS Rules?," *NYR Daily*, February 5, 2015, 21
<http://www.nybooks.com/blogs/nyrblog/2014/dec/09/how-isis-rules/>
- 22 "דאע"ש מציג מטבע חדש: הדינר האסלאמי, **הארץ**, 14 בנובמבר, 2014,
<http://www.haaretz.co.il/news/world/middle-east/1.2485948>
- Ro Yeger, "Worth their weight in gold: ISIS reveals new coins to replace 'satanic conception
of banks," *Jerusalem Post*, August 30, 2015, 23
[http://www.jpost.com/Middle-East/ISIS-Threat/Worth-their-weight-in-gold-ISIS-reveals-](http://www.jpost.com/Middle-East/ISIS-Threat/Worth-their-weight-in-gold-ISIS-reveals-new-coins-to-replace-satanic-conception-of-banks-413689)
[new-coins-to-replace-satanic-conception-of-banks-413689](http://www.jpost.com/Middle-East/ISIS-Threat/Worth-their-weight-in-gold-ISIS-reveals-new-coins-to-replace-satanic-conception-of-banks-413689)
- 24 הכנסותיה של הממשלה בבגדאד בשנת 2014 נאמדו בכ-100 מיליארד דולר אמריקאים, כ-217
מיליארד דולר במונחי כוח קנייה. (CIA, The world fact book, Iraq, July 2015). בשנת 2015 ניכרה
ירידה חדה בהכנסות ממשלת עיראק בעקבות ירידת מחירי הנפט.
- Daniel Glaser, Assistant Secretary for Terrorist Financing, Department of the 25
Treasury, in ASPEN conference: "Iraq/Syria: Worse Now Than Before?," July 23, 2015,
<https://www.youtube.com/watch?v=vN7uePaY9nE&feature=youtu.be>